

zaaknummer 2012 T 916 (1)

17 april 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevr. mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken,
advocaat te Breda.

tegen:

(*wijlen*) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot zijn uittreden in [jaar] lid van de Congregatie Broeders van de
Christelijke Scholen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 28 november 2012. Op 8 januari 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], Overste van de Broeders van de Christelijke Scholen. Op 2 april 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote mevrouw [naam]. Klager heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevr. mr. H.J.P.M. van Berckel-van der Rijken.

Namens de Congregatie Broeders van de Christelijke Scholen zijn verschenen broeder [naam] en broeder [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Meteen na de geboorte van klager zijn de ouders van klager uit de ouderlijke macht ontzet. Klager en zijn broers werden uit huis geplaatst. Klager kwam via de Kinderbescherming vervolgens in verschillende pleeggezinnen terecht. Uiteindelijk kwam klager in 1955 in groep 1 van [internaat] te [plaats] terecht. Toen klager in 1956 overgeplaatst werd naar groep twee, was aangeklaagde daar werkzaam als enige groepsleider. Dat betekende dat er op de slaapzaal bij de jongens slechts één broeder sliep en dat was aangeklaagde. Aangeklaagde had 's nachts de zorg over de groep jongens.

2.2. Al vrij snel na de overplaatsing naar groep 2 werd klager 's nachts uit zijn bed gehaald. Hij moest dan bij aangeklaagde in bed komen. Aangeklaagde zat aan klager te friemelen en klager moest aangeklaagde betasten. Dat ging steeds verder in de loop van de tijd. Op een gegeven moment moest klager aangeklaagde ook afrekken en pijpen. Dat gebeurde op bed, maar ook in de stoel die in het kamertje van aangeklaagde stond. Aangeklaagde zat dan op de stoel terwijl klager hem moest pijpen. Aangeklaagde hield klager zodanig vast dat hij niet weg kon komen. Klager merkte dat andere kinderen ook 's nachts door aangeklaagde uit hun bed werden gehaald.

2.3. Klager herinnert zich dat hij gedurende de 2 à 3 jaar dat hij in groep 2 zat, heel vaak is misbruikt door aangeklaagde. Dit misbruik gebeurde vaak twee keer per week, maar ook wel eens 3 maal per week. In de loop van de tijd ging aangeklaagde dreigen dat klager er echt met niemand over mocht praten anders zou hij een pak slaag krijgen. Klager kon er ook met niemand over praten, hij was een wees en kon nergens heen. Het misbruik door aangeklaagde is gestopt toen klager naar groep 3 werd overgeplaatst. Dat aangeklaagde op een gegeven moment is vertrokken, heeft klager niet gemerkt omdat hij toen al in een andere groep zat.

2.4. Na het verblijf op [internaat] is klager naar [instelling] in [plaats] gegaan om te herstellen. Vervolgens ging klager naar een pleeggezin, waar hij ging werken in het [bedrijf]. Klager ging niet naar school. Het ging in die tijd niet goed met klager. Hij was angstig en vond het moeilijk om contact te hebben met anderen, vooral met meisjes. Klager was heel teruggetrokken, stil en onzeker. Hij vertrouwde niemand. De vader van de pleegvader had dat in de gaten en ging met klager naar de dokter. Die adviseerde een behandeling door een psycholoog, maar de pleegouders vonden dat niet nodig. Klager was hard nodig in het bedrijf. Op zijn 21ste is klager, direct nadat het mocht, uit het pleeggezin weggegaan. Hij had toen bijna zijn [diploma]. Klager is uiteindelijk teruggegaan naar het pleeggezin waar hij als kleine jongen had gewoond en die pleegouders hebben hem opgevangen. Vanuit daar is klager naar een psychiater gegaan. Hij voelde dat hem heel veel onrecht was aangedaan en kon daar moeilijk mee omgaan. Rond zijn 27ste heeft klager zijn vrouw ontmoet. Hij heeft in die periode niet met zijn vrouw over het misbruik gesproken. Klager heeft twee zoons gekregen.

2.5. Eind jaren '90 kreeg een van de twee zoons van klager een bedrijfsongeval. Een shovel reed over zijn voet heen. Er kwam slachtofferhulp en toen barstte de bom voor klager. Hij liet iets los over het misbruik dat hem was overkomen en Slachtofferhulp regelde contact tussen klager en de [instelling]. Klager heeft daar gesprekken gevoerd en heeft daar ook zeker baat bij gehad. Bij het laatste gesprek bij de [instelling] was ook de vrouw van klager aanwezig. Klager klapte dicht. Deze confrontatie heeft er wel voor gezorgd dat klager in de loop van de tijd dingen heeft losgelaten over het misbruik in gesprekken met zijn vrouw. Langzamerhand is de muur tussen hen afgebroken. Klager heeft echter geen details verteld tegen zijn vrouw en kinderen.

2.6. Het doel van klager is om dit hoofdstuk af te sluiten. Klager wil dat de Congregatie excuses aanbiedt voor het niet ingrijpen terwijl er mensen moeten zijn geweest die op de hoogte waren. Daarnaast wil klager in aanmerking komen voor een financiële compensatie.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Overste [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Uit de archieven is gebleken dat aangeklaagde inderdaad in de periode dat klager in groep 2 zat, daar de enige groepsleider was. Dit was heel ongebruikelijk, echter niet is te achterhalen

waarom dit het geval was. Verder is bekend dat aangeklaagde in [jaar] de Congregatie heeft moeten verlaten omdat hij tot een gevangenisstraf was veroordeeld wegens seksuele contacten met minderjarigen. Over een afschrift van het strafvonnis beschikt de Congregatie niet en verdere details over deze strafzaak, waaronder de identiteit van de slachtoffers, zijn evenmin bekend. Daardoor kan overste [naam] niet met zekerheid verklaren of aangeklaagde wegens seksueel contact met (onder andere) klager is veroordeeld, maar hij acht het door klager gestelde misbruik, gelet op voornoemde strafrechtelijke veroordeling van aangeklaagde, wel zeer goed mogelijk. Hiervoor biedt de Congregatie dan ook welgemeende excuses voor aan. De Congregatie erkent dat klager hierdoor groot onrecht is aangedaan. Ook bieden zij excuses aan voor het geval dat de toenmalige leiding van de Congregatie in gebreke is gebleven om de wantoestanden in de groep van aangeklaagde te stoppen dan wel te voorkomen.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn meer dan vijftig jaren verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden en wel dat klager ongeveer 2 à 3 jaren, gemiddeld 2 maal per week, aangeklaagde (vaak oraal) heeft moeten bevredigen. Ook zat aangeklaagde regelmatig aan het geslachtsdeel van klager. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal ter zitting heeft verteld. Daarnaast is duidelijk geworden dat aangeklaagde strafrechtelijk is veroordeeld wegens seksuele handelingen met minderjarigen en ten gevolge daarvan de Congregatie in [jaar] heeft moeten verlaten. Daar komt bij dat de klachten tegen aangeklaagde met de nummers 2010 T 066 en 2012 T 626 (laatstgenoemde van soortgelijke aard) ook gegrond zijn verklaard.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 11 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de

kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Broeders van de Christelijke Scholen, de klacht gegrond te verklaren, te erkennen dat het seksueel misbruik zoals gesteld heeft plaatsgevonden en namens de Congregatie excuses aan te bieden en spijt te betuigen voor het klager aangedane leed.

Dit advies is vastgesteld op 17 april 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, de heer prof. dr. H.B.M. van de Wiel en de heer W.A.M.C. Mol, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.